

Statens
Planteavlsforsøg

Beretning nr. S 1571

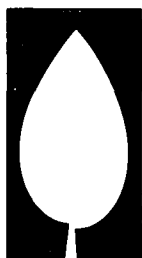
Beskrivelse af selekterede kloner af buske til anlæg, læ og haver

Description of selected clones of
shrubs for parks, shelter and gardens

Poul Erik Brander
Institut for Landskabsplanter
Horum

Tidsskrift for Planteavl Specialserie

København 1981

Statens
Planteavlsforsøg

Beretning nr. S 1571

Beskrivelse af selekterede kloner af buske til anlæg, læ og haver

Description of selected clones of
shrubs for parks, shelter and gardens

Poul Erik Brander
Institut for Landskabsplanter
Horum

Tidsskrift for Planteavl Specialserie

København 1981

Resumé

I en serie af sorts- og klonforsøg med buske, beregnet til anvendelse i anlæg, haver og læhegn er der foretaget selektion af de mest dyrkningsværdige sorter og kloner.

Forsøgene har vist, at der i mange tilfælde er blevet dyrket meget forskellige kloner inden for samme sort, og i andre tilfælde er blevet dyrket unavngivne, tilfældige kloner af arten. Klonernes forskellighed kom til udtryk i forskellige egenskaber, såsom hårdførhed, sygdomsmodtagelighed, blomsterrigdom, vækst m.m.

De kloner, som det ikke har været muligt at identificere som beskrevne, navngivne sorter, har fået et nyt sortsnavn.

De selekterede sorters dyrkningsegenskaber og sundhedstilstand er blevet undersøgt og beskrevet.

Der er tale om sundt materiale, hvor virus ikke har kunnet påvises ved testning. Sorterne betegnes derfor som DGP materiale med definerede, genetiske egenskaber og fri for definerede patogener.

Materiale af de her beskrevne sorter er alle tilbudt planteskolerne og er af Statens Plantetilsyn godkendt som fremavlsmateriale i klasse AAE.

Nøgleord: Klonselektion, buske til landskab, beskrivelse, nye sorter.

Summary

In a series of cultivar and clone tests and trials with shrubs for shelter, parks and gardens, a selection of the most valuable cultivars and clones, has been made.

The experiments have shown, that in many cases, the cultivated clones are very different within the same cultivar.

In other cases clones of the same species have been grown to test for such differences as: hardiness, susceptibility to disease and growth and abundance of flowering compared to that of the cultivated clone.

In every trial the most valuable clones have been selected in relation to their possible use in landscaping and in gardens.

The clones, which it has not been possible to identify, have been given new cultivar names.

The selected clones are tested in field trials for growingva-

lue, and are given the mark DG, meaning plants with defined genetic growing characteristics.

The most important growing characteristics are given in this publication.

The clones are tested and found to be free of virus. They are given the mark DP, meaning free of defined pathogens.

Plant material of the here described cultivars have all been offered to Danish producers since 1971.

The offered material is of Statens Plantetilsyn classified as AAE material.

Key words: Clone selection, shrubs for gardens, new varieties descriptions.

Indledning

Undersøgelser i planteskoler, anlæg og plantesamlinger herunder de ved Institut for Landskabsplanter, Hornum, har vist, at der inden for mange af vore dyrkede, vegetativt formerede sorter af de buske, der anvendes i haver og anlæg, ofte forekommer stor variation.

Dette gælder såvel inden for de planter, der dyrkes under sortsnavn, f.eks. Ribes sanguineum 'Atrorubens', og de, der dyrkes alene under artsnavn, f.eks. Cotoneaster horizontalis.

Dette gør det vanskeligt for såvel producent som forbruger, i det en bestemt art eller sort ikke svarer til forventningerne og de givne beskrivelser.

Denne tilstand har bevirket, at det har været ønskeligt at udføre en række sorts- og klonforsøg for at selekttere de mest dyrkningsværdige kloner inden for en række arter og slægter.

Mål med sorts- og klonforsøgene

Målet med klonforsøgene er at undersøge og registrere egenskaberne af de dyrkede kloner.

- Endvidere ud fra registreringerne
- at selekttere de mest dyrkningsværdige kloner;
- at give de selekterede kloner en definition (beskrivelse) af deres dyrkningsegenskaber;
- at opnå et mere dyrkningsværdigt plantemateriale;
- at give bedre mulighed for sikring af sortsægted;

at give de udvalgte kloner et navn, enten et sortsnavn eller en klonbetegnelse som tillæg til navnet;

at distribuere de selekterede kloner til producenterne (dette sker i samarbejde med og via Planteopformeringsstationen).

Metodik:

De udførte sorts- og klonforsøg er gennemført ved 1 eller 2 forsøgssteder, med 3 - 5 fællesparceller og 8 - 12 planter af hver klon. Der er anvendt tilfældig parcellfordeling.

De afprøvede kloner har i alle forsøgene været formeret samtidig ved stiklinger for at opnå den størst mulige ensartethed.

Forsøgene er udført over varierende perioder, varende fra 5 til 10 år. Der er udført årlige registreringer af overvintringsskader og sygdomme. Desuden er der nogle år registreret løvspring, løvfald, blomstringstidspunkt og frugtfarve.

I samarbejde med en dommerkomité nedsat for hvert forsøg er udført registrering af vækst, løv, blomsterrigdom, blomsternes egenskaber, frugter og frugtrigdom og andre egenskaber, varierende fra forsøg til forsøg.

De selekterede kloner er opformeret til distribuering ud fra en enkelt plante i forsøgene, undtagen ved Ligustrum vulgare 'Atrovirens Select', hvor formeringen skete på basis af flere planter.

Af alle de dyrkningsværdige sorter findes kerneplanter, der er udplantet ved Institut for Landskabsplanter, Hornum.

Resultater

Som et resultat af forsøgene ved Institut for Landskabsplanter er der selekteret en række kloner, der alle har fået et sortsnavn. Sorterne er opført i nedenstående fortegnelse.

Sorterne er af Institut for Plantepatologi testet og der er ikke påvist virus.

Sorterne betegnes derfor som et DGP materiale.

F o r t e g n e l s e

over udsendt DGP plantemateriale af buske til landskabsplantering,
som af Statens Plantetilsyn er godkendt i klasse AAE.

<u>Slægts-</u>	<u>arts-</u>	<u>sortsnavn</u>	<u>udsendt første gang:</u>
<u>Cornus</u>	<u>stolonifera</u>	'Lans'	1978
<u>Cotoneaster</u>	<u>adpressus</u>	'Canu'	1981
<u>Cotoneaster</u>	<u>cochleatus</u>	'Taja'	1979
<u>Cotoneaster</u>		'Coral Beauty'	1978
<u>Cotoneaster</u>	<u>dammeri</u>	'Rami'	1979
<u>Cotoneaster</u>	<u>horizontalis</u>	'Cotali'	1981
<u>Cotoneaster</u>	<u>praecox</u>	'Copra'	1981
<u>Forsythia</u>	x <u>intermedia</u>	'Karl Sax'	1976
<u>Forsythia</u>	x <u>intermedia</u>	'Lynwood'	1975
<u>Forsythia</u>	x <u>intermedia</u>	'Mirabilis'	1976
<u>Forsythia</u>	<u>ovata</u>	'Robusta'	1976
<u>Hypericum</u>	<u>beanii</u>	'Elda'	1980
<u>Hypericum</u>	<u>erectum</u>	'Gemo'	1980
<u>Hypericum</u>	<u>hircinum</u>	'Loke'	1979
<u>Hypericum</u>	<u>hookerianum</u>	'Hidcote'	1979
<u>Hypericum</u>		'Hysan'	1973
<u>Ligustrum</u>	<u>vulgare</u>	'Atrovirens Select'	1971
<u>Lonicera</u>	<u>demissa</u>	'Birt'	1978
<u>Lonicera</u>	<u>ledebourii</u>	'Vian'	1973
<u>Lonicera</u>	<u>tatarica</u>	'Lavsas'	1978
<u>Lonicera</u>	x <u>xylostoides</u>	'Clavey's Dwarf'	1977
<u>Pyracantha</u>	<u>coccinea</u>	'Beral'	1973
<u>Pyracantha</u>	<u>coccinea</u>	'Lani'	1980
<u>Pyracantha</u>		'Golden Charmer'	1975
<u>Pyracantha</u>		'Orange Glow'	1975
<u>Ribes</u>	<u>alpinum</u>	'Dima'	1977
<u>Ribes</u>	<u>alpinum</u>	'Hemus'	1977
<u>Ribes</u>	x <u>culverwellii</u>	'Mirak'	1976
<u>Ribes</u>	<u>odoratum</u>	'Fuma'	1977
<u>Ribes</u>	<u>sanguineum</u>	'Koja'	1975

Ribes sanguineum 'Pulborough Scarlet'

1977

Rosa nitida 'Kebu'

1975

K o r t f a t t e t b e s k r i v e l s e a f s o r t e r n e .

Cornus stolonifera 'Lans', (nyt sortsnavn) er en ny sort, udvalgt ved frø indsamlet på deres naturlige voksested i Nordamerika. Det er en meget kraftigvoksende sort, som bliver ca. 1.5 m høj, men op til 3 m bred. Den breder sig med lange skud, disse er rodslående, både i vækst og løv er sorten ret tæt, sådan at den dækker jorden, og det er til dette formål, at sorten er udvalgt - ikke som prydbusk til haver som 'Flaviramea'.

Sorten har rødlig grene, kraftigst farvet og mest iøjnefaldende om vinteren.

Sorten er især beregnet til store anlæg til jorddække.

Cotoneaster adpressus 'Canu' (nyt sortsnavn), er en løvfældende, lav, krybende busk, der efter 10 år bliver 0.5 m høj og ca. 1.5 m bred. Sorten har tæt regelmæssig vækst med god dækevne, løvet farves gulligt eller gulligrødt før løvfald. Frugtsætningen er ofte ret sparsom.

Sorten er helt hårdfør og sund og anbefales til brug i haver og mindre anlæg.

Cotoneaster cochleatus 'Taja' (nyt sortsnavn), er en stedsegrøn, lav plante, med kuplet, udbredt vækst, der efter 10 år bliver ca. 0.5 m høj og ca. 2 m bred, væksten er så tæt, at den yder et effektiv bunddække, men sorten er ikke så kraftigvoksende som 'Skogholm'.

Bladene er små, mørkegrønne, blanke, blomsterne er hvide, frugterne ret små, røde, sjældent særlig iøjnefaldende.

Klonen er udvalgt blandt flere kloner, der dyrkes under forskellige navne som C. cochleatus, C. microphyllus var. melanotrichus og C. microphyllus.

Sorten kan i strenge vintre på udsatte steder fryse noget tilbage, ligesom bladene svides.

Cotoneaster 'Coral Beauty', er en sort fra 1967, der kommer fra Holland. Sorten har i forsøget vist meget gode egenskaber.

'Coral Beauty' er kraftigvoksende ligesom 'Skogholm', men har en lavere vækst og er mere rigt fruktificerende med orangerøde frugter. Sorten bliver efter 10 år ca. 0.7 m høj og ca. 3 m bred.

Sorten er beregnet til at supplere og erstatte 'Skogholm', hvor denne er for kraftig. Sorten ligner meget 'Royal Carpet' og 'Royal Beauty' og bør erstatte disse.

Cotoneaster dammeri 'Rami' (nyt sortsnavn), er udvalgt i en tæt, småbladet form af arten, den del af arten, der botanisk betegnes var. radicans. Sorten er sund og har ellers de for C. dammeri kendte egenskaber med helt lav, krybende vækst. Den bliver efter 10 år ca. 0.1 - 0.2 m høj og ca. 2 m bred.

Væksten er tættere end hos mange andre dyrkede kloner af arten. Sorten er udsendt for at sikre sortsagte materiale af en god, hårdfør klon.

Cotoneaster horizontalis 'Cotali' (nyt sortsnavn), er udvalgt i forsøget blandt ca. 15 kloner. De afprøvede kloner kan i hovedsagen grupperes i 2 grupper, de rundbladede og de med små spidse blade.

'Cotali' er kendetegnet ved at have den for arten typiske vækst, med flade grene, der gør den velegnet til espaliering.

Sorten bliver efter 10 år, som frit udplantet, ca. 1 m høj og ca. 3 m bred. Bladene er små, tilspidsede, frugterne røde, den er frugtrig.

Klonen var den mest frostføre og frodige i forsøget. Den er udvalgt til anvendelse såvel til espaliering som til frit plantet busk.

Cotoneaster praecox 'Copra' (nyt sortsnavn). Sorten har de egenskaber, som er kendetegnende for de kendte dyrkede kloner af arten, men er udvalgt for at fremme anvendelsen af sortsagte, godt materiale.

Det er en kraftigvoksende løvfældende busk med udbredte grene, bliver efter 10 år op til 1 m høj og ca. 3 m bred.

Sorten har store røde frugter og er frugtrig. Sorten er helt hårdfør og er beregnet til anvendelse i anlæg og haver.

Forsythia x intermedia 'Karl Sax', har oprette, stive grene med ret smal, regelmæssig vækst. Den bliver efter 10 år ca. 2.5 m høj og samme bredde, bredest foroven. Bladene er mørkegrønne, læderagtige, blomsterne er meget store, også noget læderagtige, kronbladene er livlig gule.

Sorten er tetraploid, hvilket bevirker de noget læderagtige blade og blomster.

Forsythia x intermedia 'Lynwood', er velkendt i produktion og var en af de bedste sorter i forsøget. Sorten er tilbudt som moderplanter, for at fremme anvendelsen af sortsæghed.

Sorten har smal, opret vækst, den bliver efter 10 år ca. 2 m høj og ca. 2 m bred. Blomsterne er mørkegule, de er godt fordelt over planten, og sorten er meget blomsterrig, og må anses som den mest dyrkningsværdige sort.

Forsythia x intermedia 'Mirabilis'. Denne sort blev hjemtaget fra Holland. Sorten har i forsøget vist sig så værdifuld, at dommergruppen fandt, at den burde udbredes. Væksten er opret, bliver ca. 3 m høj, den har svagt overhængende grene. Blomsterne er lysegule og kan minde en del om 'Spring Glory' og må ses som en erstatning og forbedring for denne sort. Sorten er blomsterrig, med blomsterne godt fordelt på planten.

Forsythia ovata 'Robusta'. Denne sort er ikke ny, men har hidtil kun været lidt anvendt. Sorten har en meget bred vækst, med udbredte grene, og bliver ca. 2 m høj og ca. samme bredde, bred helt fra grunden.

Bladene er smukke, mørkegrønne, og løvet er tæt og fyldigt. Sorten er tidligt blomstrende, dog 1 - 2 uger senere end den almindeligt dyrkede klon af F. ovata, ligesom den adskiller sig fra denne ved en kraftigere vækst.

Sorten er udvalgt som den bedste tidlige sort, kombineret med dens vækstform, der gør den særlig anvendelig til gruppeplant-

ninger. Den kan ikke erstatte nogen af de andre sorter, kun supplere dem.

De 4 sorter af Forsythia er nærmere beskrevet i Meddelelse nr. 1547 fra Statens Planteavlsvforsøg.

Hypericum beanii 'Elda' (nyt sortsnavn). Sorten er udvalgt i forsøget med Hypericum som den som helhed bedste klon blandt de løvfældende, storblomstrende kloner - dette gælder egenskaber som hårdførhed, frodighed, blomsterrigdom, kombineret med god vækst og placering af blomsterne.

Sorten bliver ca. 1.2 m høj, med lange oprette til overhængende grene.

Sorten er udvalgt blandt kloner, der dyrkes som H. patulum var. henryi, men dette navn anses som ukorrekt, den skal nu hedde H. beanii.

Sorten var den bedste blandt de afprøvede H. patulum og H. beanii kloner.

Hypericum erectum 'Gemo' (nyt sortsnavn), er udvalgt i forsøget med Hypericum. Det er en blomstrende busk, der bliver ca. 1 m høj, har smalle blade og ret små gule blomster med mange iøjnefaldende støvdragere. Til gengæld blomstrer den rigt over en lang periode sommeren igennem til langt hen på efteråret.

Sorten adskiller sig fra andre dyrkede Hypericum ved ikke at fryse så kraftigt tilbage.

'Gemo' anses for at have interesse som blomstrende busk til haver.

Hypericum hircinum 'Loke' (nyt sortsnavn), er kraftigvoksende, den bliver 1.0 - 1.3 m høj og ca. samme bredde, men fryser hvert år tilbage.

Sorten har små gule blomster og brunsorte frugter, lignende 'Hysan', blot mindre.

'Loke' har kraftigere og højere vækst og tættere, end 'Hysan'. Løvet har kraftig lugt ved berøring. Sorten er beregnet til hække og gruppeplantninger.

Hypericum hookerianum 'Hidcote', er en velkendt sort med stedsegrønne blade og store gule blomster, den bliver ca. 1.0 m høj, men fryser hvert år tilbage.

Den tilbydes, for at sikre sortsægte materiale af en klon, som i forsøget har vist sig blomsterrig, sund og frodig.

Hypericum 'Hysan' (nyt sortsnavn). Denne sort er udvalgt i forsøget blandt de kloner, hvis prydværdi især skyldes frugterne, som først farves rødbrune og senere sorte. 'Hysan' holder frugterne langt hen på vinteren, og til sidst bliver de tørre, men rådner sjældent.

Sorten bliver 0.7 - 1.0 m høj, men fryser hvert år helt tilbage.

Sorten er især beregnet som prydbusk i haver og i mindre anlæg. Skal vegetativt formeres.

Adskiller sig i øvrigt ikke væsentligt fra andre Hypericum i sin vækst og tilbagefrysning om vinteren.

Sorten 'Hysan' er nærmere beskrevet i Meddelelse nr. 1274 fra Statens Planteavlsforsøg.

Ligustrum vulgare 'Atrovirens Select'. Væksten er middelbred, kraftig og tæt, sidegrene oprette, grenvinklerne ved sidegrene fra hovedstammen er 45 - 60°. Løvet er meget sundt, tæt, mørkegrønt, falder sent, og en stor del forbliver på planten vinteren igennem, og kan betragtes som halvstedsegrøn. Sorten er frostfør.

Praktiske erfaringer har dog vist, at den ikke klarer sig godt i Vest- og Nordjylland. Sorten er nærmere beskrevet i Meddelelse nr. 1000 fra Statens Planteavlsforsøg.

Lonicera demissa 'Birt' (nyt sortsnavn), er en ny sort udvalgt i en art, som ikke normalt dyrkes. Det er en ca. 3 m høj busk med spinkle, elegante, overhængende grene og små, røde bær, der holder til langt ud på efteråret, sommetider helt til sidst i december.

Sorten kan ikke umiddelbart sammenlignes med de øvrige Lonicera, idet den adskiller sig ved sin mere elegante vækst. Den må betragtes som prydbusk til haver og anlæg.

Lonicera ledebourii 'Vian' (nyt sortsnavn), udmærker sig især ved en langt større frosthærdighed end de øvrige afprøvede kloner. Statens forsøgsstation, Studsgård, har i deres læplantningsforsøg fundet, at Lonicera ledebourii er velegnet til læplantning, og den udvalgte sort er især beregnet til dette formål.

Det er en hurtigvoksende busk, der på ca. 6 år bliver ca. 4 m høj og ca. samme bredde, efter 10 år er busken ikke blevet højere eller breddere.

Bladene er store, 8 - 12 cm lange, mørkegrønne, løvet tæt og fyldigt. Blomsterne er rørformede, ca. 1.5 cm lange, ikke særlig prangende.

Sorten er udvalgt i plantemateriale, anskaffet fra Arboretet, Hørsholm.

Sorten er nærmere beskrevet i Meddelelse nr. 1585 fra Statens Planteavlsvforsøg.

Lonicera tatarica 'Lavsas' (nyt sortsnavn), er udvalgt som den frodigste og mest hårdføre blandt de kloner, der var indsamlet under navn af 'Alba' og 'Grandiflora' men har ikke med sikkerhed kunnet henføres til en af disse sorter, og det kan endvidere ikke med sikkerhed fastslås, hvordan disse to gamle sorter egentlig skal se ud.

Sorten 'Lavsas' svarer til nogle af de kloner, der dyrkes som 'Alba'. Det er en opret, kraftig plante, der efter 10 år bliver ca. 4 m høj, og ca. 3 m bred foroven.

Sorten har store, hvide blomster og røde frugter (ikke orange som hos visse dyrkede kloner). Af alle Lonicera tatarica sorter og kloner i forsøget var den klon, som nu hedder 'Lavsas', den eneste, som dommerne ønskede at anbefale til plantning i Danmark. Især har de øvrige sorter en ringe sundhed og dermed ringe frodighed.

Lonicera x xylosteoides 'Clavey's Dwarf', er en ældre sort, der oprindeligt kommer fra U.S.A. Sorten har været med i forsøget med Lonicera og har vist sig som en værdifuld, hårdfør busk, som dommergruppen har skønnet har interesse til plantning på lignende steder som bl.a. Lonicera xylosteum.

'Clavey's Dwarf' er løvfældende med en tæt, noget kuplet vækst, som giver et godt jorddække. Sorten bliver ca. 2.0 m høj, og ca. 2 m bred, men har noget langsom vækst i sammenligning med L. xylosteum, som den ellers ligner meget i blade, frugter og andre dyrkningsegenskaber.

Pyracantha coccinea 'Beral' (nyt sortsnavn). Denne sort af arten P. coccinea har i forsøget været en af de mest hårdføre og sunde kloner, men der er registreret svage angreb af skurv. Den udmærker sig ved sin lave, flade vækst, som bevirker, at den helt dækker jorden, og især gør den anvendelig som jorddækkeplante i store plantninger.

Den bliver efter 7 år ca. 1.0 m høj og ca. 2.5 m bred. Frugtsætningen er derimod ikke særlig stor. Sorten er ikke egnet til plantning i haver.

Pyracantha coccinea 'Lani' (nyt sortsnavn), har en opret vækst med noget åben forgrening, bliver ca. 1.7 - 2.0 m høj, og ca. samme bredde, bladene er mørkegrønne, blanke.

Frugterne er livlig røde til mørkerøde, mørkere end hos de tre andre beskrevne sorter, frugtrigdommen er ikke stor.

Sorten er hårdfør og sund. Den er fundet af Rasmus Nielsen, Slagelse, og materiale tilbydes for at sikre sortsægte materiale.

Sorten anbefales til hække og gruppeplantninger i anlæg, men anbefales ikke som en frugtbærende busk til haver.

Pyracantha 'Orange Glow' og 'Golden Charmer'. Disse to sorter er velkendte og behøver ingen nærmere beskrivelse. Når begge sorter tilbydes, er årsagen, at der i forsøget forekom flere kloner af sorterne.

Begge sorter viste sig i forsøget at være helt skurvfriske og rigtfrugtende, men derimod ikke fuldkommen frosthføre.

Begge sorter har opret nærmest lidt pyramideformet vækst, med spredende, udbredte, grene, væksten er åben, med ringe jorddækning.

De bliver ca. 2.5 m høje og ca. 2.0 m brede forneden.

Bladene er mørkegrønne, glinsende, frugterne er hos 'Orange Glow' mørkeorange, hos 'Golden Charmer' orangegule.

En nærmere beskrivelse af Pyracantha er givet i Meddelelse nr. 1376 og nr. 1218 fra Statens Planteavlsforsøg.

Ribes alpinum 'Dima' (nyt sortsnavn), er en hun-klon og er karakteriseret ved at have en opret, noget smal vækst med oprette, noget stive, grove grene. Den bliver efter 10 år ca. 1.7 m høj og ca. 1.5 m bred.

Bladene er ret store og grove. Sorten sætter en del røde frugter, når den bestøves af en han-klon.

Ribes alpinum 'Hemus' (nyt sortsnavn), er en han-klon og er karakteriseret ved at have en bred vækst med tynde, overhængende grene, sorten er tæt forgrenet, med ret små blade, der giver et godt bunddække.

Den bliver efter 10 år 1.7 m høj og ca. 1.5 m bred foroven på planten.

De to sorter af Ribes alpinum, 'Dima' og 'Hemus' har i forsøget vist sig så fri for skivesvamp, at de beholder bladene til normalt løvfaldstidspunkt.

Sorterne 'Dima' og 'Hemus' er udvalgt i forsøg med 21 tidligere udvalgte kloner af Ribes alpinum og nogle kloner af nærtstående arter. Forsøget havde til formål at undersøge, om der fandtes hårdføre og sunde kloner, der var fri for skivesvamp.

Det er hensigten, at de to sorter skal kunne anvendes på udplantningsstedet, enten enkeltvis eller sammensat, f.eks. 80 pct. hanplanter og 20 pct. hunplanter, eller i andre forhold.

Begge sorter har vist sig ret kraftige i forhold til de andre afprøvede kloner, og de to sorter har omtrent lige stor tilvækst. Det er i øvrigt hensigten, at de to sorter skulle kunne dække området for Ribes alpinum og erstatte de ofte anvendte unavngivne kloner og tilfældige frøplanter.

Skal formeres vegetativt, som foregår let ved stiklinger.

Ribes x culverwellii 'Mirak' (nyt sortsnavn), er udvalgt i materiale hjemtaget fra Botanisk Have, København. Det er en krydsning mellem Ribes nigrum (solbær) og Ribes uva-crispa (stikkelsbær). Det bliver en ca. 1.7 m høj busk med mange rodskud, grenene er stærkt tornede, med lange, kraftige torne, og busken danner således et uigennemtrængeligt krat.

Sorten har spiselige, velsmagende, små mørkerøde, stikkelsbærlignende frugter.

Den trives bedst i lys, men kan også tåle let skygge.

Den må især betragtes som anvendelig til bunddække og krat, hvor der ikke ønskes færdsel igennem.

Ribes odoratum 'Fuma' (nyt sortsnavn), er en klon, udvalgt i materiale, der er hjemtaget fra Botanisk Have i København.

Sorten har været med i Ribes forsøget, og den er fundet hårdfør og sund. Væksten er opret, ca. 1.5 m høj, med overhængende grene. Blomsterne er ret små, gule med en dejlig kraftig duft.

På grundlag af ovennævnte egenskaber, er sorten vurderet at have interesse til anvendelse som prydbusk, specielt i haver.

Sorten formeres vegetativt, og det kan som for andre Ribes foregå ved stiklinger.

Ribes sanguineum 'Koja' (nyt sortsnavn), er udvalgt i forsøget mellem 30 indsamlede rødblomstrende kloner, og det har ikke været muligt at identificere den med nogen af de hidtil beskrevne sorter, og der er derfor givet et nyt navn til sorten. Det er en relativ lav busk af type som 'King Edward', 'Splendens' og 'Atrorubens', men det har ikke med sikkerhed været muligt at identificere disse tre sorter, fordi der tilsyneladende er mange mellemformer.

'Koja' er beregnet til erstatning for disse tre sorter. 'Koja' er hårdfør, og sund, den har en tæt, noget svag vækst, bliver ca. 1.5 m høj.

Sorten er blomsterrig og har mørkerøde-dybrøde blomster i lange klaser.

Ribes sanguineum 'Pulborough Scarlet', er en ældre sort, som blev fundet i 1933 i England, men da den er blevet forvekslet med an-

dre sorter, tilbydes moderplanter for at sikre sortsægthed.

Det er en kraftig, højt voksende sort, ca. 2.5 m høj med lange blomsterklaser og mørkerøde blomster med hvidlig midte.

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af 'Koja'. Umiddelbart skønnes, at 'Koja' er den sort, som har størst salgsinteresse på grund af den lavere, tættere vækst og de helt mørkerøde blomster.

Dommergruppen og Klonkildeudvalget har været enige om, at disse to sidstnævnte sorter skulle dække behovet for mørkerøde Ribes.

Rosa nitida 'Kebu' (nyt sortsnavn), er udvalgt i rosensamlingen Hornum blandt 4 kloner indsamlet som R. nitida, hvorefter den ene ikke tilhører denne art, men antagelig er en hybrid.

Rosa nitida er normalt vegetativt formeret, og det er derfor rigtigst, at en sådan klon får et sortsnavn, hvilket ingen af de dyrkede kloner har. Begrundelsen for at udvalgte og udsende den bedste klon er altså dels dyrkning af forskellige kloner, og dels det at få orden i navnene. Sorten bliver 1 - 1.2 m høj, den sætter rodskud, dog ikke mange, grenene er tætornede. Bladene er mørkegrønne, glinsende, småbladene er små.

Blomsterne er rødpurpur, frugterne er røde, næsten runde. Sorten må forventes anvendt til samme formål, som andre dyrkede Rosa nitida, i anlæg, ved veje og lignende steder.

Sorten er nærmere beskrevet i Meddelelse nr. 1442 fra Statens Planteavlsvforsøg.

Konklusion

Forsøgene har meget tydeligt vist, at der var meget store forskelle i dyrkningsegenskaber på de dyrkede kloner og sorter inden for en bestemt slægt, art eller gruppe.

Forskellene var endda meget tydelige på så betydningsfulde egenskaber som hårdførhed, modtagelighed for sygdomme og blomsterrigdom.

Også inden for den enkelte sort, fandtes i flere tilfælde store forskelle på de dyrkede kloner f.eks. ved Ribes sanguineum 'Atrorubens'.

I nogle tilfælde har der ikke været helt afgørende forskelle på de indsamlede kloner, f.eks. Pyracantha 'Orange Glow', men for at fremme dyrkning af godt sortsægte plantemateriale er de bedste kloner alligevel selekteret og udbudt.

Alle sorterne skal formeres vegetativt for at være sortsægte. Formeringen kan foretages ved stiklinger.

Erkendtlighed

Uden et samarbejde med mange personer, har de omtalte forsøg, der har ført til selektion af plantemateriale, ikke kunnet udføres.

Det vil føre for vidt at nævne dem alle, men en tak skal siges til de mange dommergrupper, der har medvirket, samt til Klonkildeudvalget's medlemmer.

En særlig tak til Institut for Plantepatologi for udført virustestning, og til Jens Fich, som har forestået distributionen af det meste af plantematerialet, og til Søren Ødum, som har bistået med artsbestemmelserne.

Til Jørgen Mosegaard, Arne Svendsen og Erik Sønderhousen en tak for megen inspiration under forsøgenes udførelse.

Institutioner ved Statens Planteavlsforsøg

Sekretariatet

Statens Planteavlskontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby	(02) 85 50 57
Informationstjenesten, Lottenborgvej 2, 2800 Lyngby	(02) 87 53 27
Dataanalytisk Laboratorium, Lottenborgvej 24, 2800 Lyngby	(02) 87 06 31
Sekretariatet for Sortsafprøvning, Tystofte, 4230 Skælskør	(03) 59 61 41
Statens Bisygdomsnævn, Kongevejen 83, 2800 Lyngby	(02) 85 62 00

Landbrugscentret

Statens Forsøgsstation, Ledreborg Allé 100, 4000 Roskilde	(02) 36 18 11
Statens Forsøgsareal, Bornholm, Rønnevej 1, 3720 Åkirkeby	(03) 97 53 10
Statens Biavlsforsøg, Ledreborg Allé 100, 4000 Roskilde	(02) 36 18 11
Statens Forsøgsstation, Rønhave, 6400 Sønderborg	(04) 42 38 97
Statens Forsøgsstation, Tylstrup, 9380 Vestbjerg	(08) 26 13 99
Statens Forsøgsstation, Tystofte, 4230 Skælskør	(03) 59 61 41
Statens Forsøgsstation, Ødum, 8370 Hadsten	(06) 98 92 44
Statens Forsøgsstation, Borris, 6900 Skjern	(07) 36 62 33
Statens Forsøgsstation, Silstrup, 7700 Thisted	(07) 92 15 88

Statens Forsøgsstation, Askov, 6600 Vejen	(05) 36 02 77
Statens Forsøgsstation, Lundgård, 6600 Vejen	(05) 36 01 33
Statens Marskforsøg, Siltoftvej 2, 6280 Højer	(04) 74 21 05
Statens Forsøgsstation, St. Jyndevad, 6360 Tinglev	(04) 64 83 16
Statens Planteavls-Laboratorium, Lottenborgvej 24, 2800 Lyngby	(02) 87 06 31
Statens Planteavls-Laboratorium, Pedersholm, 7100 Vejle	(05) 82 79 33

Havebrugscentret

Institut for Grønsager, Kirstinebjergvej 6, 5792 Årlev	(09) 99 17 66
Institut for Væksthuskulturer, Kirstinebjergvej 10, 5792 Årlev	(09) 99 17 66
Institut for Frugt og Bær, Blangstedgårdsvej 133, 5220 Odense SØ	(09) 15 90 46
Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års	(08) 66 13 33

Planteværnscentret

Institut for Pesticider, Lottenborgvej 2, 2800 Lyngby	(02) 87 25 10
Institut for Plantepatologi, Lottenborgvej 2, 2800 Lyngby	(02) 87 25 10
Planteværnsafdelingen på »Godthåb«, Låsbyvej 18, 8660 Skanderborg ...	(06) 52 08 77
Institut for Ukrudtsbekæmpelse, Flakkebjerg, 4200 Slagelse	(03) 58 63 00
Analyselaboratoriet for Pesticider, Flakkebjerg, 4200 Slagelse	(03) 58 63 00